

Filosofia identităților politice cu ajutorul mijloacelor de masă*
The Philosophy of Political Identities Using Mass-Media

Drd. Daniel ALBU, Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj Napoca
E-mail: danielalbu990@yahoo.com

Rezumat

Prezenta lucrare este o abordare filosofică a conceptului de identitate. Din punct de vedere filosofic, conceptul de identitate face trimitere la conceptul de unitate care cuprinde două aspecte: indiviziunea intrinsecă și distincția față de alții (*unum est indivisum in se et divisum a quolibet alio*). Conceptul de identitate depinde de conceptul de a fi. În filosofia care admite existența unei ființe unice și reduce la apartenență diversitatea atestată de experiență se poate vorbi de identitatea reală a tuturor lucrurilor.

Abstract

This paper provides a philosophical approach to the concept of identity. From a philosophical point of view, the concept of identity references the concept of unity, which comprises two aspects: intrinsic indivision and distinction from *alii* (*unum est indivisum in se et divisum a quolibet alio*). The concept of identity is dependent on the concept of being. In philosophy, which admits the existence of a single being and reduces the diversity attested by experience to appurtenance, one may speak of the real identity of all things.

Cuvinte cheie: *filosofia, identitate politică, mass-media*

Keywords: *philosophy, political identity, mass-media*

1. Definirea sintagmei de „identitate politică”

Conceptul de identitate presupune și conceptul de a fi, concept absolut prim și indefinibil, dar și experiența unei diversități¹. Astfel, pentru Parmenide este identică ființa tuturor lucrurilor, iar pentru Spinoza este identică substanța. Filosofia identității a fost identificată adesea cu o fază a „filosofiei schellingiene” din perioada 1801-1804 în care Schelling dezvoltă principiile deja enunțate mai sus, și în care afirmă că absolutul este unitatea naturii cu spiritul, a subiectului cu obiectul².

---

* Această lucrare este rezultatul cercetării doctorale ce a fost posibilă prin sprijinul financiar oferit prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, cofinanțat prin Fondul Social European, în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/S/132400, cu titlul “Tineri cercetători de succes – dezvoltare profesională în context interdisciplinar și internațional”

¹S. Vanni Rovighi, Identita, în Enciclopedia Filosofica, Volume Sesto, Bompiani, Milano, 2006, pp. 5470-5471.

²Idem.

Diferența fundamentală dintre concepțiile despre identitate ale lui Schelling pe de o parte și Parmenide și Spinoza pe de altă parte, constă în faptul că Schelling insistă asupra unui dinamism prin care arată cum unitatea se dezvoltă natura și spiritul³.

Raportul cu identicul poate fi gândit ca raport de participare (Platon) sau ca raport de dependență cauzală (Aristotel), pentru ca în filosofia pluralistă care nu neagă dependența celor mulți de unul, aceste două considerații să se integreze. Dacă ne gândim la participarea celor mulți la unul, excluzând considerațiile de natură cauzală, ajungem la o filozofie a identității de tip parmenidean⁴.

Din punct de vedere filosofic, se poate discuta despre: principiul identității – care se regăsește în metafizică și în logică (Parmenide, Aristotel); identitatea indiscernabililor – principiu formulat în metafizica lui Leibniz și criticat de Kant; identitatea diacronică; identitatea genului – abordată adesea în științele antropologice și psihologice și în cele politico-juridice; identitatea personală și identitatea colectivă – abordate în cadrul filosofiei politice și juridice, prin raportare la conceptele de bine și dreptate, în sfera privată și în sfera publică prin raportare la identitatea culturală și la identitatea politică; identitatea socială – abordată în cadrul științelor sociale.

Identitățile politice se dezvoltă la indivizi și evoluează de-a lungul timpului. Numeroase cercetări s-au preocupat de influența parentală în identificarea politică a indivizilor. În afară de această socializare a politicii prin intermediul familiei, influența asupra acestor tipuri de identitate a factorilor personali precum genetica sau anumite trăsături de personalitate au făcut, de asemenea, obiectul a numeroase dezbateri.

De-a lungul vieții lor și a experiențelor trăite, anumiți indivizi sunt determinați să pornească pe anumite traiectorii politice și adesea să își schimbe identitatea politică. Militantismul și radicalizarea sunt două forme și expresii care pot acapara identitățile politice.

Influențele familiale sau personale, anumiți factori generali pot avea de asemenea un impact asupra identității politice a individului. De altfel, orice persoană aparține unui anumit context istoric, unei culturi, unui sistem politic, unei generații care își exercită influența asupra felului în care este percepută politica.

La baza unei serii de comportamente, identitățile politice au numeroase implicații, precum mobilizările colective a caracterului politic sau componenta votului.

De la apariția operei „The American Voter”, identitatea politică și mai ales identitatea partizană a fost descrisă în termenii atașamentului afectiv față de anumite grupuri sociale⁵. Diverse alte definiții ale identității politice provin fie din domeniul științelor politice, fie din psihologie, însă

---

³Idem.

⁴Idem.

⁵A. Campbell, P.E. Converse, W.E. Miller, D.E. Stokes, *The American Voter*, University of Chicago Press, Chicago, Illinois, 1960.

toate converg spre ideea că identitatea politică este o formă de identitate socială care marchează apartenența la anumite grupuri care au în comun lupta pentru anumite forme de putere. Aceasta poate acoperi o identificare cu un partid politic⁶ însă privește, de asemenea, și luările de poziție referitoare la diverse aspecte politice, la naționalism⁷, la relațiile interetnice sau la axele ideologice mai abstracte⁸.

În ceea ce privește psihologia politică, apariția teoriilor referitoare la identitatea sociale în cursul anului 1970 a permis o reinterpretare a identității politice în sensul de atașament la grupurile sociale⁹. Astfel, apariția acestui nou cadru teoretic a îngăduit o mai bună putere de previziune a comportamentelor și a atitudinilor politice ale indivizilor¹⁰.

Un aspect principal al acestui curent teoretic l-a reprezentat faptul că indica posibilitatea pentru fiecare persoană de a fi asociată la numeroase grupuri, în orice moment¹¹. Circumstanțele de moment determină categoria reținută pentru determinarea mediului individului. În acest context, identitatea politică este, la rândul său, o formă posibilă de identitate socială printre altele.

2. Dezvoltarea identității politice

a. Socializarea

În măsura în care atitudinile politice fac dovada unei stabilități remarcabile pe tot parcursul vieții¹², achiziționarea de orientări politice în primii ani ai existenței este de o importanță fundamentală pentru determinarea pozițiilor ce vor fi menținute ulterior¹³.

În ceea ce privește orientările partizane, direcția de identificare cu un partid se dezvoltă în perioada anterioară vârstei adulte fără a se alătura unei ideologii elaborate. Această formă de identificare este factorul care permite o predicție asupra intențiilor de vot și asupra pozițiilor asupra unor chestiuni politice mai precise. Forța de identificare partizană se accentuează cu vârsta, pe măsură ce individul dobândește experiență în raport cu sistemul electoral¹⁴.

Pentru multă vreme moștenirea parentală a fost considerată ca fiind un element central în elaborarea identității politice a copiilor. Se considera că „un om se naște în partidul său politic tot

⁶S. Greene, *Social identity theory and party identification*, în *Social Science Quarterly*, vol. 85, nr. 1, mars 2004, pp. 136-153.

⁷A. Azzi, *From competitive interests, perceived injustice, and identity needs to collective action*, în C. Dandeker, *Violence and nationalism*, Transaction Press, New York, 1998, pp. 73-138.

⁸A. Noël, J. P. Thérien, *Left and Right in Global Politics*, Cambridge University Press, New York, 2008, pp. 48-54.

⁹Henri Tajfel, John C. Turner, *The social identity theory of intergroup behavior*, în W. Austin, S. Worchel, *Psychology of intergroup relations*, Nelson Hall, Chicago, 1981.

¹⁰S. Greene, op. cit., pp. 136-153.

¹¹J. C. Turner, M. A. Hogg, P. J. Oakes, S. Reicher, M. S. Wetherell, *Re-discovering the social group: A self-categorization theory*, Basil Blackwell, Oxford, 1987.

¹²P.E. Converse, G.B. Markus, *Plus ça change...: The new CPS election study panel*, în *American Political Science Review*, vol. 73, 1979, pp. 32-49.

¹³A. Campbell, P.E. Converse, W.E. Miller, D.E. Stokes, op. cit.

¹⁴P.E. Converse, *The Dynamics of party support: Cohort-analysing party identification*, Sage, Beverly Hills, 1976.

așa cum se naște în viitoarea sa apartenență la biserica părinților”¹⁵. În același timp, studiile mai recente indică faptul că asemănarea pozițiilor politice părinte - copil descresc în primii ani de viață adultă, ceea ce înseamnă că preferințele politice ale copiilor joacă un rol mai important decât identificarea lor partizană¹⁶.

Famiiliile diferă considerabil în capacitatea lor de a transmite către descendenți poziția politică proprie. Variațiile acestea nu par însă să influențeze calitatea transmiterii¹⁷. Se pare că părinții care reușesc cel mai bine să își transmită ideile politice sunt aceia care sunt mai implicați în politică, având poziții politice stabile¹⁸, deoarece aceștia sunt capabili să își exprime clar pozițiile politice¹⁹.

Transmiterea identității politice de la părinte la copil are loc în contextul influenței reciproce care permite nu numai părinților să își influențeze copiii, ci și copiilor să își influențeze părinții. De fapt, se pare că, descendenții sunt și ei capabili să schimbe orientările politice ale părinților lor, în anumite situații, atunci când introduc aspecte moderne în viața de familie²⁰.

Cercetările despre transmiterea familială a identității politice au fost elaborate într-un moment istoric în care familiile biparentale erau mult mai frecvente decât în prezent. Este probabil ca această schimbare în modelele de transmitere familiale să se reflecte în viitoarele studii fiind știut faptul că părinții divorțați sau separați prezintă adesea dezacorduri politice²¹.

b. Factorii individuali legați de identitatea politică

Legătura dintre personalitate și identitatea politică reprezintă un subiect sensibil care poate fi plasat în centrul dezbaterilor care se referă la influența trăsăturilor de personalitate asupra politicii și influența contextului, dar și în cadrul dezbaterilor referitoare la factorii personali care influențează domeniul politic²². În opinia unor autori, personalitatea individuală devine un factor important în situațiile în care puterea este concentrată sau instituțiile se află în conflict sau au loc schimbări majore²³.

---

¹⁵H.H. Hyman, *Political Socialization*, Free Press, Glencoe, 1959.

¹⁶P.A. Beck, M.K. Jennings, *Family traditions, political periods, and the development of partisan orientations*, în *Journal of Politics*, vol. 53, 1991, pp. 742-763.

¹⁷M.K. Jennings, R.G. Niemi, *The political character of adolescence*, Princeton University Press, Princeton, 1974.

¹⁸M.K. Jennings, L. Stocker, J. Bowers, *Politics across generations: Family transmission reexamined*, în *American Political Science Association convention*, Atlanta, 1999.

¹⁹K.L. Tedin, *Assessing peer and parent influence on adolescent political attitudes*, în *American Journal of Political Sciences*, vol. 24, 1980, pp. 965-972.

²⁰J. Glass, V.L. Bengtson, C.C. Dunham, *Attitude similarity in three-generation families: Socialization, status inheritance or reciprocal influence?*, în *American Sociological Review*, vol. 51, 1986, pp. 685-698.

²¹R.J. Hardy, J.J. Carrier, J.W. Endersby, *Family stability and the transmission of partisanship and ideology in one- and two-parent families*, în *Annual meeting of the American Political Science Association*, Washington, 2000.

²²D. G. Winter, *Personality and political behavior*, în O. D. Sears, L. Huddy, R. Jervis, *Oxford Handbook of Political Psychology*, Oxford University Press, Oxford, 2005, pp. 110-145.

²³D. Byman, K. Pollack, *Let us now praise great men: Bringing the statesman back*, în *International Security*, vol. 25, nr. 4, 2001, pp. 107-146.

În ceea ce privește măsurile personalității, pot fi adoptate două metode principale: evaluarea directă prin intermediul chestionarelor de personalitate sau a evaluărilor indirecte făcute de terți²⁴. În ambele cazuri, variabila cea mai studiată în domeniu o reprezintă autoritarismul, care poate fi definit ca „ansamblul credințelor în ceea ce privește puterea, moralitatea și ordinea socială”. Această variabilă este măsurată prin Chestionarul care poartă numele de *Right Wing Authoritarianism* (RWA)²⁵.

3. Rolul mijloacelor de informare în masă în structurarea identităților politice

La sfârșitul secolului al XX-lea, mass-media avea opt industrii media: cărți, ziare, reviste, înregistrări, radio, filme, televiziune și internet. Odată cu dezvoltarea tehnologiei digitale de comunicare, la începutul secolului al XXI-lea, s-a pus problema clasificării mijloacelor media ca fiind „mass-media”. Este, în acest context, controversată ideea includerii telefoanelor mobile, a jocurilor video și a jocurilor pe calculator în categoria mijloacelor mass-media. S-a format astfel următoarea clasificare a mijloacelor mass-media: mijloacele tipărite (cărți, pamflete, ziare, reviste, etc.); mijloacele înregistrate; cinema; radio; televiziunea; internetul; și telefoanele mobile. Fiecare categorie de mijloace mass-media are propriul tip de conținut, proprii tehnicieni și artiști, propriul model de afaceri. Ultimele două categorii – internetul și telefoanele mobile – sunt adesea denumite „media digitală”, în vreme ce radioul și televiziunea sunt „media broadcast”.

Cercetătorii au identificat următoarele caracteristici esențiale ale comunicării în masă:

- Aceasta include atât metode tehnice, cât și metode instituționale de producere și de distribuire,
- Aceasta presupune „co-modificarea formelor simbolice” deoarece producerea materialelor are la bază abilitatea comunicării în masă de a crea și vinde mari cantități de muncă.
- Separarea contextelor între producerea și recepția informației;
- Distribuția informației în masă

Mass-media centrală se distinge de media locală deoarece în vreme ce prima țintește către o piață foarte largă precum întreaga populație a unei țări, cea de-a doua are în vizor populația dintr-o anumită zonă, mai restrânsă, concentrându-se pe știrile regionale iar nu pe evenimentele globale. Un al treilea tip de media îl reprezintă „media de specialitate”, care asigură informații doar cu privire la o singură arie de interese prin intermediul unor canale de comunicare specializate (canale sport, etc).

Mass-media joacă un rol important în conturarea percepțiilor publice despre o varietate de probleme importante, atât prin informarea pe care o face, cât și prin interpretarea pe care o dă

²⁴D. G. Winter, op. cit., pp. 110-145.

²⁵W. Johnson, E. Turkheimer, I.I. Gottesman, J.B. Bouchard, *Beyond heritability: Twin studies in behavioral research*, în *Current Directions in Psychological Science*, vol. 18, 2010, pp. 217-220.

informațiilor astfel prezentate. Mass-media joacă un rol important și în conturarea culturii moderne prin selectarea și înfățișarea unui anumit set de credințe, valori și tradiții ca aparținând realității. Astfel, prin portretizarea unei anumite interpretări a realității, mass-media conturează realitatea spre a se potrivi interpretării.

Bibliografie

1. Abrahamson, P. R., Aldrich, J. H., Rhode, P. P., «Sophisticated» voting in the 1988 presidential primaries, în *American Political Science Review*, vol. 86, nr. 1, 1992.
2. Achen, C.H., *Social Psychology, Demographic Variables, and Linear Regression: Breaking the Iron Triangle in Voting Research*, în *Political Behavior*, vol. 14, nr. 3, 1992.
3. Azzi, A., *From competitive interests, perceived injustice, and identity needs to collective action*, în C. Dandeker, *Violence and nationalism*, Transaction Press, New York, 1998.
4. Beck, P.A., Jennings, M.K., *Family traditions, political periods, and the development of partisan orientations*, în *Journal of Politics*, vol. 53, 1991.
5. Byman, D., Pollack, K., *Let us now praise great men: Bringing the statesman back*, în *International Security*, vol. 25, nr. 4, 2001.
6. Campbell, A., Converse, P.E., Miller, W.E., Stokes, D.E, *The American Voter*, University of Chicago Press, Chicago, Illinois, 1960.
7. Carmines, E.G., Stimson, J.A., *Issue Evolution: Princeton University Press*, Princeton, 1989.
8. Carpini, M. X. Delli, Keeter, S., *Measuring Political Knowledge: Putting First Things First*, în *American Journal of Political Science*, vol. 37, nr. 4, 1993.
9. Converse, P.E., Markus, G.B., *Plus ça change...: The new CPS election study panel*, în *American Political Science Review*, vol. 73, 1979.
10. Converse, P.E., *The Dynamics of party support: Cohort-analysing party identification*, Sage, Beverly Hills, 1976.
11. Dalton, R. J., Weldon, S., *Partisanship and party system institutionalization*, în *Party Politics*, vol. 13, 2007.
12. Firebaugh, G., Chen, K., *Vote Turnout of Nineteenth Amendment Women: The enduring effect of disenfranchisement*, în *American Journal of Sociology*, vol. 94, 1995.
13. Glass, J., Bengtson, V.L., Dunham, C.C., *Attitude similarity in three-generation families: Socialization, status inheritance or reciprocal influence?*, în *American Sociological Review*, vol. 51, 1986.
14. Greene, S., *Social identity theory and party identification*, în *Social Science Quarterly*, vol. 85, nr. 1, mars 2004.

15. Hardy, R.J., Carrier, J.J., Endersby, J.W., *Family stability and the transmission of partisanship and ideology in one- and two-parent families*, în Annual meeting of the American Political Science Association, Washington, 2000.
16. Hinkel, S., Fox-Cardamone, L., Haseleu, J. A., Brown, R., Irwin, L. M., *Grassroots political action as an intergroup phenomenon*, în Journal of Social Issues, vol. 52, 1996.
17. Huntington, Samuel, *The Third Wave : Democratization in the Twentieth Century*, University of Oklahoma Press, Norman, 1991.
18. Hyman, H.H., *Political Socialization*, Free Press, Glencoe, 1959.
19. Inglehart, R., Norris, P., *The Developmental Theory of the Gender Gap: Women and Men's Voting Behavior in a Global Perspective*, în International Political Science Review, vol. 21, nr. 4, 2000.
20. Jennings, M.K., Niemi, R.G., *The political character of adolescence*, Princeton University Press, Princeton, 1974.
21. Jennings, M.K., Stocker, L., Bowers, J, *Politics across generations: Family transmission reexamined*, în American Political Science Association convention, Atlanta, 1999.
22. Johnson, W., Turkheimer, E., Gottesman, I.I., Bouchard, J.B., *Beyond heritability: Twin studies in behavioral research*, în Current Directions in Psychological Science, vol. 18, 2010.
23. Kaufman, K. M., *The Gender Gap*, vol. 39, 2006.
24. Krosnick, J. A., Visser, S. P., Harder, J., *Handbook of Social Psychology*, în S. T. Fiske, D. T. Gilbert, Lindzey G., vol. 2, John Wiley and Sons, 2010, 5e éd.
25. Lau, R. R., Redlawsk, D. P., *How voters decide : Information processing during election campaigns*, Cambridge University Press, New York, 2006.